

15 TEMMUZ İLKOKULU

İSG KURULU İLK YARDIM KURALLARI TALİMATNAMESİ

İLK YARDIM YAPAN KİŞİNİN DİKKAT ETMESİ GEREKEN KURALLAR

1. Her şeyden önce kendi emniyetinizi koruyun, hayatınızı tehlikeye sokacak kadar büyük riskleri göze almayın.
2. Sakin olun, panik yaratmayın.
3. Başkalarının da kaza yapmasını önleyici tedbirler alın, kaza yerinin 50/100 metre önüne ve arkasına ikaz işareti koyun.
4. Gerekli ilk yardımı sağladıktan sonra en yakın sağlık merkezine taşınmasını sağlayın.

HASTA VE YARALIYI İLGİLENDİREN ANA İLK YARDIM KURALLARI

1. Hasta yada yaralı kişiyi yatırınız. Dinlendirin.
2. Kanama varsa durdurun.
3. Solunum yolunu açık tutun. Gerekirse yapay solunum ve kapalı Kalp kompresyonu (Masajı) yapınız.
4. Şok durumunu önleyiniz. Kişinin ayaklarını kalp seviyesinin yukarısına gelecek şekilde meyilli olarak yatırınız. Terletmeyecek şekilde battaniye ile örtün.
5. Şuursuz olanlara kesinlikle ağızdan katı ve sıvı hiçbir şey vermeyin.
6. Hasta yada yaralıyı fazla soymayın.
7. Bilmediğiniz konuda ısrar etmeyin.
8. Yapacağımız ilk yardımı gecikmeden yapın. Doktora, ambulansa haber verin.

İLK YARDIM TEMEL İLKELERİ

A -TANI : Hasta yada yaralının hikayesi öğrenilir. Sonra belirtiler ve bulgular saptanır.

1. Hikaye: Yardım şuuru yerindeyse kendisine ve yanındakilere sorularak olay hakkında bilgi alınır. Olayın oluş şekli, saati, şuurunu kaybedip kaybetmediği hakkında bilgiler toplanır. Taşının büyüklüğü, çarptığı vücut kısmı, yaralının düşerek yaralandığı vücut kısmı tanıya yardımcı olur.

2. Belirtiler : Hasta yada yaralının kendisi tarafından hissedilen belirtilerdir. Ağrı, üşüme, titreme, ateş, kusma, ağızda kuruluk, susuzluk duygusu vb.

3. Bulgular : Hasta yada yaralının başından başlayarak bütün vücudunu gözden geçirin. Yara, morluk, kanama, kırık vb. gibi durum olup olmadığını tespit edin. Şuurunun yerinde olup olmadığını kontrol edin.

B – TEDAVİ : Hasta – Yaralı için en uygun ilk yardımı zamanında ve zarar vermeden uygulanmalıdır.

1. Kazaya etken olan neden ortadan kaldırılmalıdır. Örn. Havagazını kapatma.
2. Hasta-yaralı tehlikesiz bir ortama taşınmalıdır.
3. “ hayatını kurtaracak ilk yardımı doktor gelene kadar yapın.
4. İlk yardımı hasta-yaralının öldüğüne kendiniz karar vererek kesmeyiniz.

KAPALI YARALANMALAR:

Üstteki deri tabakasında herhangi bir hasar, yani doku kaybı olmamasına rağmen darbe nedeniyle deri altındaki dokularda meydana gelen kanamalarla karakterize yaralanmalardır. Ekimoz ve hematoma olarak sınıflandırılabilirler.

Ekimoz: Deri altındaki sınırsız kanamalar sonucu oluşan morarma ve çürüklerdir.

Hematoma: Deri altındaki sınırlı kanamalar, diğer adıyla kan toplanmasıdır. Hematom sadece yumuşak doku yaralanmalarında görülmez; kırıklardan veya herhangi bir damar yaralanmasından sonra da görülebilir.

KAPALI YARALANMALARDA İLK YARDIM:

Kapalı yaralanmalarda ilkyardım, soğuk uygulama, dinlendirme ve yüksekte tutma şeklindedir. Bir havluya sarılmış buz torbası, etkilenen alana yerleştirildiğinde kanamayı azaltacaktır. Aradan saatler geçtikten sonra soğuk uygulamanın yararı olmayacağından, emilimi hızlandırmak ve ağrıyı azaltmak üzere sıcak uygulama önerilmektedir. Etkilenen kısım, günde bir kaç kez ılık-sıcak arası suya 10-15 dakika daldırılır veya sıcak su ile nemlendirilmiş havlu ile sarılır.

AÇIK YARALANMALAR:

SIYRIK (Abrezyon): Derinin sert ve pürüzlü bir yüzeye sürtünmesi sonucu oluşan yüzeysel yaralanmalardır. Yaralanan kısımdan kan sızabilir. Oldukça ağrılı olabilirler. Sıyrıklar, varsa antiseptikle silinebilir yoksa sabunlu su ile yıkayıp **kuru ve temiz tutuldukları** sürece daha çabuk iyileşirler. Ancak, kirli veya ıslak bir iş yapılacaksa yara mutlaka kapatılmalıdır.

KESİK (Laserasyon): Keskin ve düzgün yüzeyli nesne ile meydana gelir. Kesilmiş düzgün veya parçalı bir yara oluşur. Kesik şeklindeki yara deri altındaki dokuya, kasa, sinire ve kan damarlarına kadar derinleşebilir.

Kesik yaranın kenarları antiseptikle silinir ve yara ağzı ucuca getirildikten sonra üzeri steril gazlı bezle kapatılarak, yaralı hastaneye götürülür.

YIRTIK; KISMİ KOPUK (Avülsiyon): Derinin bir parçası ya tamamen kopmuştur ya da küçük bir kısmı ile bağlı kalmıştır. Genelde çok kanarlar. Bu tip yaralanmalarda kısmen yada tam kopmuş olan deri (flap), yaranın üzerine, normal yerine yerleştirilmeli, daha sonra üzeri steril pansumanla kapatılmalıdır. Yaralı hemen hastaneye götürülmelidir.

DELİNME: Bıçak gibi kesici-delici aletler veya kurşun gibi nesnelere meydana gelir. Yara girişi küçük olduğundan, dışa kanama genellikle önemli değildir. Ancak derindeki dokulara önemli zarar verebilirler. Eğer bu yaralanma göğüs veya karında ise öldürücü olabilir.

AÇIK YARALANMALARDA İLK YARDIM:

- * Kanamayı durdur.
- * Yaranın daha fazla kirlenmesini önle (yara bandı veya steril gazlı bezle kapatarak).
- * Yaralı kısmın hareket etmesini önle; dinlendir.
- * Yara çok kirli ise mutlaka pansumanla kapatılmadan önce bulunabilecek en temiz su ile yıkanmalıdır. Bulunabilecek en temiz su : elimizin altında çaydanlıkta kalmış kaynamış ve soğumuş su, yoksa musluk suyu ya da şişe içinde satılan sular kastedilmektedir.
- * Eğer açık yara, kirli-paslı metal veya toprakla temas etmişse, mutlaka TETANOS SERUMU ve/veya AŞISI yaptırılmalıdır.
- * **Yarada yabancı cisim varsa** (Yabancı cisim batmışsa)
 - Yabancı cisimleri çıkarmaya çalışmayın
 - Yabancı cisimi sabitlemek üzere kalın pansuman malzemesi kullanın

15 TEMMUZ İLKOKULU

İSG KURULU İLKYARDIM KURALLARI TALİMATNAMESİ

- Hastayı vakit kaybetmeden hastaneye götürün

YANIK TEDAVİSİ :

Herhangi bir ısıya maruz kalma sonucu oluşan doku bozulmasıdır. Yanık, genellikle sıcak su veya buhar teması sonucu meydana geldiği gibi, sıcak katı maddelerle temas, asit/alkali gibi kimyasal maddelerle temas, elektrik akımı etkisi ya da radyasyon nedeni ile de oluşabilir.

Kaç Çeşit Yanık Vardır?

Fiziksel Yanıklar

- Isı ile oluşan yanıklar,
- Elektrik nedeni ile oluşan yanıklar,
- Işın ile oluşan yanıklar,
- Sürtünme ile oluşan yanıklar,
- Donma sonucu oluşan yanıklar.

Kimyasal Yanıklar

Asit ve alkali maddeler ile oluşan yanıklar.

Yanıklar Nasıl Derecelendirilir?

I. Derece Yanık: Deride kızarıklık, ağrı, yanık bölgede ödem vardır. Yaklaşık 48 saatte iyileşir.

II. Derece Yanık: Deride içi su dolu **kabarcıklar (bül)** vardır. Ağrılıdır. Derinin kendini yenilemesi ile kendi kendine iyileşir.

III. Derece Yanık: Derinin tüm tabakaları etkilenmiştir. Özellikle de kaslar, sinirler ve damarlar üzerinde etkisi görülür. Beyaz ve kara yaradan siyah renge kadar aşamaları vardır. Sinirler zarar gördüğü için ağrı yoktur.

Yanığın Vücuttaki Olumsuz Etkileri Nelerdir?

Yanık derinliği, yaygınlığı ve oluştuğu bölgeye bağlı olarak organ ve sistemlerde işleyiş bozukluğuna yol açar. Ağrı ve sıvı kaybına bağlı olarak şok meydana gelir.

Hastanın/yaralının kendi vücudunda bulunan mikrop ve toksinlerle enfeksiyon oluşur.

Isı ile Oluşan Yanıklarda İlk Yardım İşlemleri Nelerdir?

- Kişi hâlâ yanıyorsa paniğe engel olunur, koşması engellenir.
- Hastanın/yaralının üzeri battaniye ya da bir örtü ile kapatılır ve yuvarlanması sağlanır.
- Yaşam belirtileri değerlendirilir (**ABC**).
- Solunum yolunun etkilenip etkilenmediği kontrol edilir.
- Yanık bölge en az 20 dakika oda sıcaklığındaki su altında tutulur (yanık yüzeyi büyükse ısı kaybı çok olacağından önerilmez).
- Ödem oluşabileceği düşünülerek yüzük, bilezik, saat gibi eşyalar çıkarılır.
- Yanmış alandaki deriler kaldırılmadan giysiler çıkarılır.

- Takılan yerler varsa giysi kesilir.
- Temizliğe dikkat edilir.
- Su toplamış yerler patlatılmaz.
- Yanık üzerine ilaç ya da yanık merhemi gibi maddeler de sürülmemelidir.
- Yanık üzeri temiz ve nemli bir bezle örtülür veya streç film ile kaplanır.
- Hasta/yaralı battaniye ile örtülür.
- Yanık bölgeler (parmaklar vb.) birlikte bandaj yapılmamalıdır.
- Yanık geniş ve sağlık kuruluşu uzak ise, hastanın/yaralının kusması yoksa, bilinçliyse ağızdan sıvı (**1 litre su -1 çay kaşığı karbonat - 1 çay kaşığı tuz karışımı veya maden suyu**) verilerek sıvı kaybı önlenir.
- Tıbbi yardım istenir (**112**).

Kimyasal Yanıklarda İlk Yardım Nasıl Olmalıdır?

- Deriyle temas eden kimyasal maddenin en kısa sürede deriyle teması kesilmelidir.
- Bölge bol, tazyiksiz suyla en az 15-20 dakika yumuşak bir şekilde yıkanmalıdır.
- Giysiler çıkarılmalıdır.
- Hasta/yaralı örtülmelidir.
- Tıbbi yardım istenmelidir (**112**).

Elektrik Yanıklarında İlk Yardım Nasıl Olmalıdır?

- Soğukkanlı ve sakin olunmalıdır.
- Hastaya/yaralıya dokunmadan önce elektrik akımı kesilmelidir. Akımı kesme imkânı yoksa tahta çubuk ya da ip gibi bir cisimle elektrik teması kesilmelidir.
- Hastanın/yaralının **ABC**'si değerlendirilmelidir.
- Hastaya/yaralıya **kesinlikle** su ile müdahale edilmemelidir.
- Hasta/yaralı hareket ettirilmemelidir.
- Hasar gören bölgenin üzeri temiz bir bezle örtülmelidir.
- Tıbbi yardım istenmelidir (**112**).

Tufan ZENGİN

Okul Müdürü